

REDACTIA

ARAD, STR. AULICH (ADAM)

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2.50; pe 1 lună fl. 1.

„L-ri de Duminecă pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscrise nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA

ARAD, STR. AULICH (ADAM)

INSERTIUNILE:

pe 1 sîr garmond: prima-dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia-oară 4 cr. și timbru
de 30 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atît abonamentele cît și
insertiunile sînt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Situațiune grea.

(R.) Până și cel mai optimist dintre noi trebuie să recunoască greutatea vremurilor ce străbatem. Nu e desigur că guvernul pare a fi depășit ori-ce măsură întru a ne prizoni, dar pe d'asupra ne și găsim desbinați, ca niciodată dela proclamarea așa preținsei „ere constituționale“ încoaci.

De atîta vreme, abia zilele trecute am mai avut un moment de înălțare: cu prilegiul serbarilor date întru amintirea celui mai mare și mai naționalist arhiepiscop român. Vorburile dlui Dr. Barcianu a fost, desigur, nu numai un elogiu bine meritat către memoria lui Șaguna, dar mai presus de toate un izvor de înflăcăre pentru toți căți vor să se jertfească sfintei cauze a poporului român, prizonit în trecut și asuprit în prezent. Nu mai puțin a trebuit să ne înalțe și spontaneitatea ce s'a observat în toate centrele române de a serba aniversarea morții arhiepiscopului mare.

Bar' încât privește afacerile economice, adunarea directorilor băncilor române a fost și ea un fapt care dovedește că indeosebi fruntașii noștri sînt conștienți cu toții de greutățile ce s'abat peste viața noastră publică.

E vorba numai, ca din toate să tragem consecvențele!

Iubileul Șaguna să nu-l considerăm numai ca o îndeplinire a datoriei ce avem către memoria marelui arhiepiscop, ci — după-cum cu atîta elan de înflăcăre spunea înțeleptul Barcianu — în fața celor reînprospătate cu ocazia acestor serbări jurămînt să punem cu toții, că vom da ce avem mai scump din sufletul nostru și energia întreagă a ființei noastre întru a servi neamului cărui Șaguna a jertfit cu atîta belșug de succes viața sa mare.

Archiereii noștri de azi au putut vedea, că poporul știe să-și facă datoria la ori-ce privilegiu. Nu uită pe binefăcătorii săi și cu dragoste înconjoară pe cei cari spre fapte bune și luptă dreaptă îi conduc. Serve dovezile aceste arhierieilor noștri drept îndemn întru a sta neclintîți când vorba e de apărarea bisericii și școlii române, împotriva cărora guvernul abia a terminat mai zilele trecute un asalt furios, și estă-l plănuește o altă lege, care să distrugă de s'o putea tot ce este românesc și național în viața noastră ca popor.

Pentru-că asupra planului de a ne răpi preparandiile, să nu ne facem iluziuni: guvernul are să încerce acast asalt. Il încearcă și fără hotărîrile luate de congresul regnicolar al profesorilor dela preparandiile de stat, care a fost pus la cale de însuși ministrul anume pentru-ca să aibă pretext de a da lovitura cu o zi mai înainte.

Intenția aceasta a guvernului ne este cunoscută deja de vre-o trei ani.

Încă atunci s'a întemplat, că profesorii unei preparandii confesionale

române s'au presintat arhierelui lor, cerînd să le măi îmbunătățească starea materială. Arhierelui însă — în care de altfel toți Românii puneau mari speranțe — li-a răspuns să nu se agite în chestia lefurilor, deoarece-ce și așa nu mult vor fi plătiți de biserică, ci preparandia va lua-o statul!

Negreșit, că un prelat român care vorbește astfel, nu numai că arată o mare dispozițiune pentru a se supune omnipotenței guvernului, dar mai presus de toate pare a avea o slabă convingere asupra necesității, că învțătorii români numai în preparandii române confesionale să fie instruiți.

Alarma ce s'a produs însă în toate straturile societății românești în urma curentului șovinist alimentat prin congresul regnicolar dela Budapesta, sperăm că va fi un îndemn pentru toți prelații români să se gîndească încă d'acum, din vreme, asupra măsurilor de apărare.

După-cum, pe teren economic, directorii băncilor române au procedat toți în comună înțelegere, așa și în ceea-ce privește apărarea școlii române, prelații noștri, fără osebire de confesiune, să procedă solidari și cât negru-i sub unghie să nu lase din drepturile ce le exercitam de atîta vreme de a ne crește noi învțătorii, ear' nu să dăm preparandiile române în grija guvernului ungu-resc.

Prelații noștri să nu se mulțumească numai cu un discurs în Casa Magnaților, ci să facă apel la popor. Șaguna conducea deputațiunii la monarch, membrii deputațiunii se expuneau să fie arestați în călătoria lor prin Austria, dar' în fine ei s'au dus și au cerut drepturi.

Dacă noi acum nu am ști să ne apărăm drepturi eluptate de predecesorii noștri, în fruntea cărora umbla Șaguna, atunci întreaga serbare jubilară n'a fost decăt o spoială, vorbe frumoase zise unui popor ai cărui fruntași iau asupra lor o răspundere cu atît mai mare, cu cît deși conștienți de primejdia ce amenință neamul românesc, nu desvoaltă maximul de forță ce trebuie opus în situațiuni desperate ca cea pe care o străbatem.

IUBILEUL IMPERĂTESC. „Neue Fr. Presse“ vestește, că serbările jubulare de 50 de ani ai domniei M. Sale împăratului Francisc Iosif, vor ține dela 30 Noembrie până la 4 Decembrie inclusiv.

Spre amintirea celor-ce au uitat, reîmprospetăm, că M. Sa a suît tronul strămoșilor săi în ziua de 2 Decembrie 1849, ca fiu al arhiducelui Francisc Carol, fratele Domnitorului precedent Ferdinand V, care renunțase în acea zi de bunăvoie, în folosul nepotului său.

Din Austria. Dumineca trecută erau întru niși în Viena fruntașii partidelor opoziționale nemțești din parlamentul austriac, pentru a decide asupra chestiunii: să deie urmare ori ba învțătorii ministrului-president contele Thun, de a ținea cu el împreună conferințe neobligătoare (unverbindliche Besprechungen) asupra aplanării conflictului între Cehi și Nemți, respective regulării Ches-

tunei limbilor. Erau reprezentate, prin câte unul sau mai mulți bărbați, următoarele partide: german popular, g. progresist, marii proprietari liberali, (verfassungstreuer Grossgrundbesitz), creștini-socialii, sau antișemiști (reprezentanți prin însuși Dr. Lueger), în sfîrșit grupulețul de 11 deputați, zis grupare liberă germană (freie deutsche Vereinigung).

Conferențele s'au urmat și Luni, de două ori, dovadă, că hotărîrea de luat era privită în toate părțile ca foarte importantă pentru dezvoltarea împregiurărilor, mai ales fiind că marii proprietari hotărîseră cu o săptămână înainte, că consimțesc a da urmare învțătorii contelui Thun.

Resoluțiunea luată unanim sună, că partidele germane sînt gata a intra în pertractări cu guvernul, dar' numai cu condițiunea, că mai înainte vor fi desființate ordonanțele despre egala îndreptățire a limbii cehice cu cea germană, editate de Badeni și modificate de Gautsch.

Imediat după conferința de pe urmă, doi delegați din sinul lor s'au dus la ministrul-president, spre a-i aduce la cunoștință rezoluția, și a-i împărtăși, că fruntașii partidelor sînt gata a intra în pertractări, dacă contele Thun promite cel puțin o rechemare provisorie a ordonanțelor.

Convorbirea ținu aproape 2 oare sfîrșindu-se prin rugarea ministrului-president, ca delegații să steie încă până pe a doua zi (Marți) în Viena, spre a avea eventual cu el încă o convorbire. Delegații au primit.

În Viena circulă, zice corespondentul în lunga sa depeșă, din care extragem aceste câteva șire, știri din cele mai hazar-date, între altele despre octroarea și schimbarea constituției; despre esirea apropiată din cabinet a ministrului de comerț Dr. Baereneither, membru în partidul proprietarilor mari liberali.

Fiile din Germania, în primul rînd cele oficioase, sfătuesc pe conaționalii lor din Austria, să cedeze în privința îndreptățirii limbii, căci atît stările actuale cît și mai ales dezvoltarea lucrurilor în viitor o cer; ear' dacă nu cedează, dezvoltarea aceasta li-ar putea pricinui pierderi mult mai mari.

Interpelarea

dlui Vasile Mangra

în chestia confiscării steagului din Cermeiu.

— Raport din congregația comit. Arad. —

Luni, în 11 l. c. s'a ținut la Arad adunarea de vară a congregației comitatense. Serbătoare fiind și toiul lucrului, numărul membrilor prezenți a fost mic. Români, mai ales la deschiderea ședinței au fost puțini. Cu toate aceste s'a folosit și de astădată prilejul, ca în sala cea mare a comitatului să răsune vorbă românească și să se ridice glas întru apărarea drepturilor noastre ce zi de zi ni-se confiscă. Temeiu la desbatere a servit de astădată injuria adusă bisericii noastre din Cermeiu, unde la ordinul pretorului Kábdebo a fost răpit praporul bisericesc, fiind-că era treicolor. În chestia aceasta a interpelat părintele Mangra. Interpeleția a fost pusă la ordinea zilei la începutul ședinței, imediat după primirea raportului vice-comitelui.

DI Mangra și-a făcut și dezvoltat interpelearea sa în limba română, cum urmează:

„Are dl vice-comite cunoștință despre faptul relatat de presa locală, că în ziua de 7 Iunie a. c. protopretorul Bo-roș-Ineului dl Kábdebo Kálmán cu dela sine putere a confiscat prin antistia comunală din biserica din Cermeiu un steag sfințit pentru ceremoniile cultului divin prescise în tipicul bisericii?

„Dacă are cunoștință, atunci, ce fel de dispozițiune a luat, ori are de gînd a lua pentru reprimarea acestui abus de putere, prin care nu numai s'a violentat sentimentul religios al poporului și libertatea religioasă înscrisă în legile și în constituțiunea patriei, dar' s'a profanat sfințenia bisericii chiar și s'a încălcat dreptul ei de proprietate, rămînînd despoiată de unul din obiectele sfințite trebuincioase la serviciile sale religioase“.

Răspunsul vicecomitelui.

Vicecomitele Szalmáry declară că e în poziția de a pute răspunde imediat dlui Mangra. Da, e adevărat, că pretorul dela Boroșineu a confiscat steagul, fapt ce s'a întemeiat pe acel ordin al ministrului de interne, care oprește purtarea de steaguri și insignii străine. Acel steag a fost roș-galben-albastru, a fost deci tricolorul național, care la conducturile bisericesti nu se poate purta. Pretorul deci a procedat corect confiscându-l. Altcum afacerea va avea urmări, căci încontra preotului din Cermeiu, care a folosit steagul în contra legii la procesiunea bisericescă, s'au făcut pașii legali, ca să fie pedepsit. (Maghiarii aplaudează frenetic). Roagă să se ia răspunsul la cunoștință.

Replicarea dlui Vasile Mangra.

Răspunsul dlui vice-comite nu mă satisface. În cazul present nu e vorba de „steag național“ ci de steag bisericesc a cărui semnificațiune nu se cuprinde în colorile stofei ci în usul liturgic, pentru care este sfințit și destinat.

Chiar prin cazul din Cermeiu se constată, că steagul bisericesc de acolo a fost confiscat din incidentul unei procesiuni religioase pentru sfințirea holdelor și nu din cauză că ar fi fost întrebuintat la vre-o manifestațiune ori demonstrațiune politică.

De altfel trebuie să declar, că nu există lege nici ordinațiune ministerială, care ar da dreptul organelor politice de a încălca sfințele locașuri și a le despoia de sfințele odoare, pe motivul că ar fi alcătuite din stoffe cu colorile naționale.

Faimoasa ordinațiune ministerială din anul 1875, la care se face provocare atît de des, și pe care se întemează și legea procedurii penale, sună astfel la punctul VII din supliment: „Huzai egyleteknek idegen állam czimerék, szemeinek vagy jelvényeinek használatá nem engedtetik meg.“

Este evident așadar, că ordinațiunea ministerială se rapoartă la reuniuni, și acestora le oprește întrebuintarea colorilor unui stat străin, dacă, în general colorile naționale române pot fi considerate de atari. Nu se rapoartă și nu se poate raporta la biserică, care își are existența și suveranitatea sa întemeiate pe dreptul divin, și este coordonată cu statul.

Dar' și atunci, când întrebuintarea steagului bisericesc din Cermeiu ar forma delict în contra legilor și ordinațiunilor ministeriale, procederea protopretorului este necorectă și ilegală, pentru-că trebuia să recerce întăiu autoritatea supremă bisericescă, pe Episcopul diecesan, pentru delăturarea steagului, căci preotul în genere, astfel și preotul din Cermeiu, nu este stăpînul ori proprietarul bisericii, ci numai servitorul și chivernisorul ei.

Templele destinate pentru serviciul divin erau considerate chiar și în lumea păgână ca locuri sfințe și scutite de ori-ce profanațiune, prin dreptul de asil, de care se bucurau.

Ear' în statele creștine moderne biseri-

cei mai înalți. Compromise sunt... vre-o 4 alte firme mari din Bu-

Artașii români — respinși de ministrul... Cunoscuta artistă română Ari-

Nouă defraudare la ministerul... N'a trecut o lună de-

Himen. Din Năsăud ni-se anunță cu-

Asta-i grozav, dar' cum s'a întâm-

Și după câteva zile sosi și Regele acasă.

Oamenii curții se așezară în jurul osân-

Nu-ți rupe vârlul de pe fața ta cea

Și zicând aceste puse pe bancă 4 săcu-

Ear' oamenii curții atrași de luciul au-

nișoara Rosa Goldschmidt, întâmplată la

Petrecere în Dobra Guradobra. In 16 l.

Din „orașul bandiților“. Invătătoarea

Foia din care scoatem acest incident

Severul Taichii se afirmă. La congrega-

„Arhimandritul“ I. Lupul... „Tribuna“

Vremea. Institutul central meteorologic

găsește nime între voi să rîvnească la

Atunci pași dintre ei micul Mauzim,

— „Asta am așteptat-o dela tine, fiu

1. Nu te lăsa amăgit de lingusirile unei

— „Dragă, scumpă Mirab“, zise Lokis

Regele de atunci nu mai perdu încrederea

Tradusă de: Mura.

peratura relativ rece; în multe locuri slabe

Exundări. Din Lipova nise scrie, că

Din „Enciclopedi Română“ a apărut zi-

Medic român în Karlsbad. Med. Univ.

Ord. din 1 April—1. Octomvrie dela oarele

Păziți-vă sănătatea! Tuturor celor ce su-

Se pot căpăta de-adeptul sau prin postă

Catologul tuturor medicamentelor (leacurilor)

Scrisoare deschisă.

Onorată Redacțiune!

In decursul pertractării așa numitei „Pa-

In restimpul pertractărilor vitezuțul

Declarând încă odată, că acești cavaleri

Dr. Stefan C. Pop.

Mulțumită publică.

La maiialul arangiat de învățătorii români

Dr. Nicolau Onu 5 fl.; Dr. Ioan Suci

Miscovicu, M. Tesits câte 40 cr.; D-na

Afară de aceste, dl Dr. Ioan Suci

Venitul curat al maiialului e 85 fl 98 cr.

Arad, în 15 Iunie n. 1898.

În numele corpului învățătoresc :

Ioșif Moldovanu, director școlar.

Învitate re la abonament

Deschidem prin aceasta abonament pe

„TRIBUNA POPORULUI“

Condițiunile de abonament, înseminate

În Monarchie :

- Pe un an fl. 10.—

Pentru România și străinătate

- Pe un an franci 40—

NUMERII DE DUMINECA

pot fi abonați deosebit, ca foaie pentru

Domnii cari se abonează la

Administrația

„TRIBUNA POPORULUI“

Piața.

Table with 3 columns: Grâu, Cucuruz, Orz, Săcară, Ovéz. Prices listed in fl.

ULTIME ȘTIRI

Răsboiul.

Madrid, 11 Iulie. Agenția telegrafică „Fa-

Washington, 11 Iulie. La ministerul de

In cercurile competente se svonește, că

Köln, 11 Iulie. După o telegramă din

Budapesta, 11 Iulie. Azi se con-

Bibliografie.

„Treizeci de ani de domnie ai Regelui Carol I. Cuvântări și acte. Vol. I. 1866—1880. Volumul I. 1881—1896. Edițiunea academiei Române. București 1897.

„Biblioteca Noastră” de sub direcțiunea dlui Enea Hodoș profesor în Caransebeș apare în fiecare lună.

Numerele apărute până acum sunt: Nr. 1. S. Secula, „Realități și Visări”, novelete. — Nr. 2 Iosif Bălan, „Iancu de Hunyad”, cerc. istorică. — Nr. 3. și 4. G. Coșbuc, „Versuri și Proză”. — Nr. 5. Gr. Alexandrescu, „Fabule alese”. — Nr. 6. N. Macovișteanu, „Dela Sate”, piesă teatrală. — Nr. 7. Zotti Hodoș, „Intocmai!” comedie. Nr. 8—9 O. G. Lecca, „Istoria Țiganilor”. Nr. 10 E. Hodoș, „Convorbiri pedagogice”. Nr. 11—12 E. Hodoș, „Cântece Bănăștene”, cu un răspuns profesorului Dr. G. Weigand

„Istoria universală” pentru școalele secundare de Vasile Goldiș, profesor. Volumul III. *Evul nou*. Editura librăriei Nicolae I. Ciurcu, Brașov. 1897.

„Gramatica Română” pentru învățământul secundar de Ioan Petran, profesor. Partea I. Sintaxa. Arad. Editura autorului. Se poate căpăta și la administrația „Tribuna Poporului.”

„Abecedar ilustrat” compus pe baza principiilor pedagogice moderne de învățătorii: Iosif Moldovan, Nic. Stefu, Iuliu Groșoreun, Nic. Boscaiu și Petru Vancu. A se cere la administrațiunea „Trib. Pop.”

„Manual de Theologia Morală” de Dr. Athanasie Mironescu Craioveanu, profesor la universitatea din București. Tipografia „Cărților bisericești”.

„Acte și documente relativ la Istoria Renașterii României, publicate de Dimitrie A. Sturdza. București. 1888—1896. Tipografia Carol Göbl. Cuprinde:

Volumul I) Tractatele dintre Principatele Române și Turcia. 2) Tractatele dintre Principatele Române și Rusia. 3) Tractatele dintre Turcia și Austria. 4) Tractatele dintre Turcia și România. 5) Tractate și acte dintre Puterile Europene relative la Poarta Otomană și Principatele Române.

Volumul II. Acte și documente dela 1844 până la încheierea Tratatului de Paris din 30 Martie 1856.

Volumul III: Broșuri relative la situațiunea Principatelor Române după tratatul de Paris.

Volumul IV: Acte și documente dela 1 Martie până la 30 Iunie 1857.

Volumul V: Acte și documente dela 1 Iulie până la 31 Decembrie 1857.

Volumul VI: Partea I: Procesele verbale ale Adunării ad-hoc a Moldovei, dela 22 Septembrie, până la 21 Decembrie 1857

Partea II: Procesele verbale ale adunării ad-hoc a Munteniei dela 10 Septembrie până la 10 Decembrie 1857 (Divanul ad-hoc din 1857 și Comisiunea Europeană din 1856—7)

Volumul VII: Acte și documente din anul 1858 până la înălțarea lui Alexandru Ion pe tronul Principatelor-Unite în anul 1859.

„Liturgia Sfintului Ioan Crisostom” culeasă, aleasă și întocmită pe baza melodiilor vechi bisericești, pentru corul școlarilor pe două voci — sopran și alt — de Nicolae Stefu, învățător în Arad. Se poate comanda dela autorul și administrațiunea foii noastre.

„Cassa de păstrare în Mercurea” societate pe acții.

Primește depuneri spre fructificare sub următoarele condițiuni:

1. Depuneri făcute de particulari cu anunț de 30 zile cu 5%.
2. Depuneri făcute de particulari cu anunț de 3 (trei) luni cu 5¹/₂%.
3. Depuneri făcute de biserici, școale, corporațiuni culturale, ori cu scop de binefacere cu 6%.

Permițând starea cassei, depunerile se respătesc îndată și fără anunțare.

Contribuția erarială pentru sumele depuse se plătește prin institut Regulamentul special pentru depuneri, la cerere se trimite ori-și-cui gratuit.

Depuneri, ridicări și anunțări se pot face prin postă și se resolvă cu reîntoarcerea ei.

DIRECȚIUNEA

„Cassei de păstrare în Mercurea”

15—

SOCIETATE PE ACȚII

121

Se primesc comande pentru următoarele lucrări:

Circulare și prețuri-curente
NOTE

Opuri și Broșuri

Strada Aulich Nr. 1.

Tipografia „Tribuna Poporului” A. P. Barcianu Arad

Strada Aulich Nr. 1.

Diferite tipărituri pentru bănci
PLICURI

Invitări, cărți de vizită, anunțuri funebre

Prețuri foarte moderate.

Ori-ce comande se efectuează prompt.